

Egyesületi ügyek

A BKL Bányászat szerkesztőbizottsági ülése

A 2003. május 16-án az OMBKE nagytermében (Budapest, Fő u. 68.) tartott ülés kezdetén *Podányi Tibor* felelős szerkesztő üdvözölte a jelenlévőket, külön kiemelve a megjelent *nívódíjasokat* és *Katona Gábort* a Bányászati Szakosztály titkárát.

A felelős szerkesztő a lap 2002. évi (135.) évfolyamát, ill. a nívódíj szavazást értékelve elmondta:

A lap terjedelmének 52 %-át tette ki az év során megjelent 41 cikk, melyek közül 23 volt üzemi kategóriába sorolható; ami örvendetes. Sajnos, a fiatal szerzők által beküldött cikkek száma csökkent.

A szerkesztőbizottság értékelése – a nívódíj szavazatok – alapján elmondható, hogy a „verseny szoros volt”; a díjazottakon kívül is sokan kaptak szavazatokat, az üzemi cikk kategóriában pedig az első helyen szavazategyenlőség alakult ki.

A hírek száma (229) az eggyel kevesebb lapszám ellenére sem csökkent, de kevesebb volt a hazai hír. A híranyag téma szerinti megoszlása: egyesületi 25 %, külföldi 21 %, hazai 31 %, könyvismertetés 7 %, egyéb 16 %.

A területi szervezetektől érkezett hírek száma szervezetenként nagyon eltérő. Kéri azokat a szerkesztőbizottsági tagokat, ahonnan csak 1-2 tudósítás vagy hír érkezett be, próbálják a híranyagok számát növelni.

A 2002. évi nívódíjakat és laptudósítói jutalmakat *Katona Gábor* adta át. Hangsúlyozta, hogy a BKL Bányászat biztosítja a Szakosztály életét, egységét, a lap színvonalát, aktualitását pedig a szerzők, hírt beküldők biztosítják.

(A díjazottak bemutatását lásd jelen lapszámunk 246. oldalán.)

Az ünnepélyes díjátadás után a felelős szerkesztő tájékoztatást adott a 2. és 3. lapszám előkészületeinek állásáról, ill. a további laptervekről.

A 2. szám két fontos cikkre (Szalay Gábor, Horányi István) való várakozás miatt késéssel került szedésre, jelenleg az első korrektúrafordulónál áll.*

A 3. lapszám (a mecseki szénbányászati célszám) cikkei beérkeztek, azok szerkesztőbizottsági értékelése megtörtént. A főszerkesztő köszö-

netét fejezte ki, amiért a felkért bírálók a bírálatokat nagyon gyorsan elvégezték.

Podányi Tibor szerint a 2003/4. szám a jelenleg beérkezett cikkek alapján összeállítható, és ebbe tervezi az OMBKE 92. küldöttgyűlés anyagának megjelentetését. Az 5. szám lesz az egyetemi szám.

(Kivonat az ülés emlékeztetőjéből PT)

** Mint tisztelt olvasóink észlelhették, a 2. számunk sajnós a nyomdai előkészítés során – betegség miatt – tovább késset, és a lap végül 2 hónap késedelemmel jelent meg. A szerkesztőség a késést mielőbb meg kívánja szüntetni. – PT*

A mátraaljai szervezet életéből

A gyöngyösi egyházi kincstár megtekintése

2003. február 18-án az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének tagjai és hozzátartozói meglátogatták a gyöngyösi főplébánia Szent Korona Házában (Szt. Bertalan u. 3.) lévő Kincstárát, melyet *dr. Nagy Lajos* apát-kanonok mutatott be a látogatóknak.

A házat 1784-ben *gróf Almásy Pál* építette, nevét onnan kapta, hogy 1806-ban 43 napig őrizték benne a Szent Koronát. Ugyancsak erre az eseményre emlékeztet a kincstár *Márton Lajos* által festett mennyezeti freskója. A sok változást megért épületet 1991-ben állították helyre, és a Szent Korona teremben helyezték el az egyházközség múzeumát és a méltán országos hírű Kincstárát.

Az esztergomi főszékesegyház kimagasló értékű kincstára mögött a Gyöngyösi Kincstár Magyarországon a második helyen áll. A 43 ötvösmű között mind számában, mind kora miatt igen jelentős értéket képvisel a 12 középkori (XVI-XVII. szd.) reneszánsz liturgikus tárgy, melyek között a legrégebbi 1507-ből való. Egyedinek és különlegesnek számítanak a felvidékről származó, XV-XVI. századi bőrtűs-filigrános kelyhek. Számos kelyhet, cibóriumot, úrmutatót, és egyéb tárgyat – köztük a főplébánia apátjának pásztorbotját – kiemelt egyházi eseményeken egészen 1934-ig használtak.

A hallgatóság nagy figyelmétől kísérve *dr. Nagy Lajos* részletesen bemutatta a műkincseket, elmondta történetüket és a hozzájuk fűződő

mondákat. A kanonok úr „tárlatvezetését”, előadását e sorok írója köszönte meg.

Dr. Szabó Imre

Egyháztörténeti előadás Gyöngyösön

Az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének Szervezésében 2003. március 18-án a Honvéd Kaszinóban *dr. Nagy Lajos* apát, főplébános egyháztörténeti előadást tartott.

Előadásában elmondta, hogy a régészek már öt-tízezer éves leletek között is találtak vallási emlékeket, olykor templomokat is. A ma élő több mint hat milliárd emberből mintegy kétmilliárd keresztényen tartanak nyilván, akiknek körülbelül a fele katolikus.

A hallgatók számos, elsősorban az egyház történetével, működésével, rendtartásával kapcsolatos kérdést tettek fel.

Dr. Szabó Imre

Breuer János előadása Gyöngyösön

2003. április 22-én a honvéd kaszinóban az OMBKE Mátraaljai Szervezet Lignit Baráti Körének szervezésében *Breuer János* okl. bányamérnök, a helyi szervezet elnöke „*A Mátrai Erőmű Rt. aktuális műszaki, gazdasági feladatai*” címmel tartott előadást.

Bevezetőjében elmondta, hogy az 1996-ban megkezdett retrofit program megvalósításával elért műszaki-gazdasági eredmények egy részét ismerteti és néhány mondatban szól a jövő feladatairól.

A retrofit program keretében több tanulmány készült az erőmű élettartamával kapcsolatban. Várhatóan a bánya-erőmű együttes 2018-2020-ig üzemel. A 15,6 milliárd Ft-os retrofit program három fő célt tűzött ki:

- a folyamatos termelést,
- az élettartam növelést,
- a teljesítmények fokozását.

Előadásában – 1975-től napjainkig – röviden szólt a technológiai és a bányaművelési rendszerek változásairól, a gépbeszerzésekről, a Visonta-Bükkábrány lignittermelés optimális nagyságának meghatározásáról. Megállapította, hogy önállóan sem Visonta, sem Bükkábrány nem lenne képes gazdaságosan lignittel ellátni az erőművet. A 40 %-os bükkábrányi és 60 %-os visontai termelés a megoldás. Sokat foglalkozott az elő-

adó a gépészeti és villamos fejlesztésekkel. A megnövelt szalagszélességek, a vázak 40 cm-rel történő megemelése, a görgők korszerűsítése a szalagrendszereknél, biztos üzemeltetést jelent. A korábban gondot jelentő szalagtisztítás megoldódott, hiszen a felemelt vázszerkezetek alól a lehullott anyagokat a szalagtisztító gépek jól ki tudják szedni.

A szalagpályák is meghosszabbodtak. A 3000-3400 m-es szalagpályák megkövetelték a hajtások fejlesztését is. Visontán a legnagyobb teljesítményű hajtás 6x630 kW teljesítményű. Mind a vég-, mind a fej-hajtás használatos, sőt legtöbb esetben a kombinált.

Korszerűsítették az összes diszpécserrendszert és az automatikákat. A kotrógépek felújításánál a legkorszerűbb elemeket építik be. 4 év alatt 2,1 milliárd Ft-ot fordítottak hevederek beszerzésére. Az acélbetétes hevederek alkalmazása ma a legmegfelelőbb. 240-250 szalagdobot, 400-500 millió Ft értékben szalaggörgőket vásároltak.

Befejeződött a kéntelenítés is. Megoldották azt is, hogy a három 210 MW-os blokk kéntelenítő rendszerére a két 100 MW-os blokk egységekkel is rá lehessen csatlakozni. Így végeredményben a visontai erőmű környezetvédelmi kérdése hosszú távon megoldott.

A jövő feladata, hogy a jelenlegi költségeket 30%-kal csökkentsék. Minden bizonnyal ez létszámleépítést is jelent. Ma az Rt. a bányáinál 1800, az erőműnél 1000 főt foglalkoztat.

Befejezésül biztató jövőt jósolt a bánya-erőmű együttes 2018-2020-ig tartó üzemeltetéséhez.

Az előadással kapcsolatban hozzászóltak, illetve kérdéseket tettek fel a következők: *Oláh Sándor; Iván Lajos; Füleki Menyhért; Pál Sándor; dr. Szabó Imre; Szabics János; Pribula Nándor; Varga József; Zárvivecz László.*

Dr. Szabó Imre

A Bükkábrányi Bányáüzem megtekintése

2003. május 20-án az OMBKE Mátraaljai Szervezete Lignit Baráti Körének tagjai *Derekas Barnabás* okl. bányamérnök, az Rt. bányászati igazgatójának meghívására, ellátogattak Bükkábrányba és megnézték a Mátrai Erőmű Rt. külfejtéses bányáját.

A résztvevőket *Szomor László* okl. bányamérnök, technológus fogadta. Az oktatóteremben különböző térképek, szemléltetőanyagok voltak és természetesen az asztalokon hűsítők, kávé és egyéb harapnivalók.

Szomor László a bánya beruházásától a letakarási és szelelési technológiáig mindenre kiterjedő előadást tartott. 44 km²-es területen 1044 fűrassal kutatták meg a területet és 560 millió t. kitermelhető lignitvagyonnal rendelkeznek. Eddig 170 millió m³ meddőt és 48 millió tonna lignitet termeltek. Évente 3-4 millió t szenet szállítanak vasúton Visontára, a 810 MW teljesítményű erőműbe, közel 44 millió m³ meddőt takarítanak le, amit belső bányában helyeznek el. Szólt a víztelenítésről, s megtudtuk, hogy 100x130 m-es hálók szerint fúrták a víztelenítő szűrőkutakat, amelyekből szivattyúk segítségével nyerik ki a vizet, évente kb. 10 millió m³-t. Sajnos az ivóvíz minőségű kitermelt vizet a borsodi víztársaságok nem használják fel, mind a Sályi- és Cincsepatakba folyik.

Ismertette a letakarítási technológiát, a gépek, berendezések teljesítményeit, a hányóképzés fortélyait. Szólt a széntelepek jóvesztéséről, a lavírsíkok, az optimális generálrézsük kialakításáról. A környékbeli települések és a bánya kapcsolatát megfelelően értékelte. A házakban bekövetkezett bányakárokak azonnal rendezik, nincs konfliktus a falvak lakóival.

Az igényesen összeállított előadás meghallgatása után terepjáró gépkocsiba szálltunk és megnéztük a külfejtést. Először a letakarítási, majd a szelelési szinteket mutatta be *Szomor László* egy-egy termelő gépnél megállva. Ezt követően a hányósíntek és hányóképző gépek megtekintése következett. Mindezek után az 1985-től szisztematikusan végzett rekultivációt néztük meg. Öröm volt látni a zöldelő fákat, a jól sikerült fásítást, erdősítést. 7200 csemete/ha az elültetett csemeték száma. Ezt a tevékenységet nem a bánya végzi, hanem alvállalkozók. A 3-as út mellett különös gondot fordítottak a tájrendezésre azért, hogy a 3-as úton elhaladók lássák a bánya gondoskodását a szép rekultivált területek létrehozására. Bemutatta azt a szánkópályát is, amit a meddőhányón kialakítottak. A közel 20 m szintkülönbségű 200-300 m hosszú pálya a téli

hónapokban nagy örömet okoz majd a környékbeli gyerekeknek, de a felnőtteknek is.

A jól sikerült látogatáson hozzászóltak és kérdéseket tettek fel: *Pribula Nándor, Horváth Gusztáv, Karacs Imre, Gubis János, Varga József, dr. Szabó Imre*. A kérdésekre *Szomor László*tól kimerítő válaszokat kaptunk.

Dr. Szabó Imre

A budapesti szervezet életéből

Lengyel Gyula előadása

Nagy érdeklődés és várakozás előzte meg 2003. április 24-én Lengyel Gyulának, az MVM Rt. igazgatóság elnökének előadását. A 2001-ben elfogadott villamosenergia-törvény új feladat elé állítja/állította az MVM Rt-t és ezekről a kérdésekről tartott nagy szakmai tartalmú és gazdag ábraanyagú előadást.

Dr. Horn János

Zenés tea-kávédélután

A 2003. május 20-án tartott rendezvény elején dr. Horn János elnök köszöntötte a 92. Küldöttgyűlésen tiszteleti taggá választott *Pálffy Gábor*t és a z. Zorkóczy Samu emlékéremmel kitüntetett *Stoll Lóránt*ot.

Nagy várakozás előzte meg a „Zenés kávétea délután bursch-nótákkal” címen meghirdetett programot, melynek házigazdája *Kárpát Lóránt* tiszteleti tagunk volt. Bevezetőjében elmondta hogy a nótákat tartalmazó kazettákat régi firmájától, az Amerikában élő *Lux András*tól kapta. Lux András az 1940-es években Prosztt professzor demonstrátora volt, később az Egyesült Államokban kohómérnöként dolgozott. Hírnevet azonban nemcsak kiváló mérnöként, hanem a clevelandi népes magyar társadalom kulturális életében mindmáig kiemelkedő szerepet betöltő előadásaival, zenei tanulmányaival is szerzett. A dalokkal az itthoni kollégákat, egykori egyetemi diáktársakat kívánta köszönteni.

A nóta hallgatás után a megjelentek reményüket fejezték ki, hogy más alkalommal lehetőség lesz további dalok meghallgatására is.

Dr. Horn János

Szakestély Tatabányán

Élve a tavalyi bányásznapon *Bencsik János* polgármester által felkínált lehetőséggel, az OMBKE Tatabányai Szervezete a XV. aknai Bányászati Múzeumban tartotta meg hagyományos évzáró szakestélyét.

A szakestély sikere érdekében november 22-én főpróbát tartott az egyesület tagsága a helyszínen – „Terem beéneklő party” elnevezéssel – ugyanis ki kellett próbálni a helyiség akusztikáját, befogadó képességét és nem utolsósorban a Bányásznap Fafaragó Tábor résztvevői által készített asztalok, padok és támlásszékek kopásállóságát valamint keménységi fokát.

A főpróba jól sikerült, így – kissé rendhagyó időpontban, 2003. február 21-én – sor kerülhetett az előző évet lezáró szakestélyre, melyen mintegy 120 fő vett részt. Jelen voltak a dorogi, az oroszlányi, a váraplotai társszervezetek és a kohász szakosztály képviselői, valamint – meghívott vendégként – *Bencsik János* polgármester, *dr. Bene Magdolna* címzetes főjegyző, *Jagicza István* a Polgármesteri Hivatal pénzügyi irodavezetője és *Molnár Antal* tűzoltó ezredes a Tatabányai Önkormányzati Tűzoltóság parancsnoka.

A régi hagyományok alapján megtartott szakestélyen az elnöki tisztet *Weisz Tibor*, a házagnyét *Csaszlava Jenő*, a nótabíróét pedig *Forisek István* látta el. A komoly poharat *Kubinger István*, a Tataszén Kft. (a felsőgallai szénosztályozó és szénmosó) ügyvezetője mondta el. Beszédében végigkísérte a tatabányai szénosztályozás és szénmosás történetét, a kezdetektől az ez év második felében várható megszűnésig. A bányászdalok, anekdoták, humoros műsorszámok és tréfás felszólalások után sor került egy poroshasú balek firmává avatására is.

Molnár Antal tűzoltó ezredesnek – aki díszes, tűzoltócímerrel ékesített korszóval ajándékozta meg az egyesületet – annyira tetszett a rendezvény, hogy a tagság – különösen *Forisek István* nótabíró – segítségét kérte egy hasonló, hagyományörző est betanítására a tűzoltók részére.

A jó hangulatban gyorsan telt az idő, így a résztvevők az elnök felszólítására az erdész, a kohász és a bányász himnusz eléneklése után – az együvé tartozás jeleként – összekarolva a „Gaudeamus igitur” búcsúnótával zárták a szakestély hivatalos részét.

Antal István

Jelentős kulturális esemény színhelye volt március 27-én a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat által 1917-ben építtetett *Népkház* impozáns épülete, amely átadásától napjainkig színháznak, könyvtárnak és különböző művészeti csoportoknak ad helyet.

A *Tatabányai Bányász Hagományokért Alapítvány*, amely nevéhez méltóan eddig is sokat tett a szénre épült város hagyományainak megőrzéséért, ez alkalommal egy képzőművészeti témájú kiadványát mutatta be. A *Bányászat a képzőművészetben Tatabányán* című album a bányavidéket, a bányászok életét és munkáját megjelenítő műveket valamint alkotóik bemutatását tartalmazza. Az igényes kötetben 25 művész festménye, szobra, grafikája, fametszete kapott helyet.

A meghívott vendégeket – az albumban alkotásaikkal szereplő művészeket és a kiadásban közreműködőket – bányász díszegyenruhába öltözött kórus fogadta a *Vendégköszöntő* nóta eléneklésével. *Dr. Csiszár István*, az alapítvány kuratóriumának elnöke beszédében kihangsúlyozta, hogy az elmúlt száz évben a bányászat „melléktermékeként” számos olyan műalkotás született Tatabányán, melyekre méltán büszkék lehetünk. Köszönetet mondott a kiadvány elkészíté-

sében közreműködőknek, így *Szabó László* szerkesztőnek, *Kövesdi Mónika* művészettörténésznek, *Szegvári Krisztina* tervezőnek, *Dallos István* fotóművésznek és a nyomdai munkákért az *Alfadat-Press Kft*-nek, valamint megköszönte az egyéni adományozók, a Magyar Bányászati Hivatal, a Vértesi Erőmű Rt., Tatabánya Város Önkormányzata és sok kis vállalkozás anyagi támogatását.

Bencsik János, Tatabánya polgármestere a kötetet méltatva fontosnak tartotta, hogy ezeket a kulturális, művészeti értékeket, nemcsak megőrizni, hanem közkincsé is kell tenni és így örökíteni a jövő számára. Ezért példamutatónak és hiánypótlónak tekintette az alapítvány most bemutatott kiadványát.

Ezt követően *Krajcsirovics Henrik* festőművész – aki 45 éven át vezette a számos alkotás szülőhelyének tekinthető Bányász Képzőművész Kör – idézett fel régi emlékeket az alkotótáborokról, a művek létrejöttének körülményeiről, majd *Rochlitz György* festőművész, a ma is mintegy hetven tagot számláló képzőművész kör jelenlegi vezetője beszélt a mostani alkotómunkáról.

A könyvbemutató végén a szervezők és vendégeik közösen elénekelték a Bányász Himnusz, ezt követően a jelenlévő művészeknek *dr. Csizsár István* átadta az album tiszteletpéldányait. A könyv iránt érdeklődők a 06 20 377 4523 hívószámú telefonon kaphatnak tájékoztatást.

Antal István

A Borsodi szervezet és nyugdíjas baráti társaság életéből

A 2003. év első összejövetelére január 2-án került sor Miskolcon a Tudomány és Technika Házában. Az új év első munkanapján találkozó kollégák boldog új évet köszöntéssel léptek be a terembe, majd figyelmesen hallgatták Kiss Dezső elnök köszöntő szavait. A már szokásos névsor olvasása után köszöntötte a születés- és névnaposokat, majd felkérte Sztraka János okl. bányamérnök kollégánkat előadásának megtartására, melynek címe: *Ahogy én láttam*. Az előadás során bepillantást nyerhettünk az előadó soproni egyetemi éveibe, később az iparban, majd a minisztériumban tapasztalt, „ma már csak emlék” történeteire. Nagy sikere volt.

Február 8-án Lillafüreden a Palota szállóban került sor a II. Bányász-Öntész Bálra, mely egyben a borsodi bányászok 35. bálja is volt. A közel

300 vendég kiváló hangulatára jellemző, hogy a táncparkett mindig „foglalt” volt, s csak a hajnal vetett véget a Katkó Károly és Törő György titkárok által rendezett estélynek. Jövőre ugyanitt, ugyanígy – hangzott el a résztvevők szájából. Reméljük igazuk lesz.

Március 6-án a hollósetetői bányászpihenőben találkoztunk – ahol első alkalommal voltunk jelen „mint vendég”, ugyanis eladásra került a hajdan volt bányászpihenő. Nagy hóban, de kellemes környezetben köszöntöttük az aktuális név- és születésnaposokat, majd meghatároztuk a következő hónapok tennivalóit.

Április 3-án autóbusszal ültünk és mátrai kirándulásra indultunk, egerben csatlakoztak hozzánk budapesti „rendes tagjaink” is, majd a Recski Ércbányászati Múzeumba mentünk, ahol Hügyec János igazgató fogadta csoportunkat. Rövid ismertetőjében bemutatta a 700 éves múltat, az 1927-ben kezdődő bányászati tevékenységet és a mai állapotot. Érdeklődéssel, nagy figyelemmel hallgattuk szakmai beszámolóját, mely külön cikket érdemelne e lap hasábjain. A szépen rendbehozott kulturothton, a kiállított tárgyak és bányászati relikviák megnyerték tetszésünket – nekünk miért nincs ilyen Borsodban? – hangzott el több kolléga szájából.

A látogatást befejezve a Nemzeti Emlékhelyet tekintettük meg. A látottak nyomasztólag hatottak a jelenlévőkre, nehéz volt feldolgozni az itt látottakat.

A közösen elköltött ebéd után tovább indultunk Parádsasvárra, ahol megcsodáltuk a mai üvegekészítés ősi rejtelmét, hiszen a hagyományos technológiával készülő kristálypoharak és vázák a régmúltat idézték fel előttünk. Volt min csodálkozni! Hazafelé megszakítottuk utunkat Parádon, és megtekintettük a nevezetes kocsi-múzeumot, a hintókat, felszereléseket. Kellemes emlékekkel tértünk haza Miskolcra.

Május 8-án Hollókőre, a világörökség kis falujába indultunk. A Borsodi Bányavagyon-hasznosító Rt. dolgozóival kibővített 50 fős csoport megcsodálta a kis település védett épületeit, betekintést nyert a hagyományokba Piroška néni idegenvezetése mellett. A felújított és jó állapotban lévő várba csak a fiatalok „futottak” fel, a többség a kiváló túrós rétest és a kontyalávalót kóstolta meg. A szakmai nap Pásztón közös ebédrel zárult nótászkíséretében.

Az első félév utolsó találkozója a Lillafüred melletti Garadna pisztrángtelepén volt június 5-én. A Modrovich által tervezett lillafüredi vasút nyitott kocsijában indult a csoport Garadnára,

tűző napfényben, kitűnő hangulatban. A vasút – miként a nóta említi – keskeny vágányokon fut, zakatol és zörög a hatalmas bükki fák között. A Hámori tó, a szűk Garadna völgy igazi természeti látványosság. A végállomáson erdészeti kiállítóhely van mely bemutatja a vasútépítés történetét. A kitűnő, helyben süített pisztráng elfogyasztása után gyalogosan a massai óskohóhoz értünk, majd ismét vonatra szállva jutott mindenki Diósgyőrbe. Kelemes nyarat és jó pihenést kívánva mondtunk egymásnak Jó szerencsét.

Lóránt Miklós

A Mecseki Szervezet életéből

Kirándulás Pécsről Erdélybe

A 2002. évi csoportos selmezbányai túra kedvező tapasztalatai alapján 2003-ban erdélyi utazást szerveztünk. Pontosabban 2003. június 7. és 9. között - a Pünkösdhöz kapcsolódó hosszú hétvégét kihasználva az OMBKE helyi szervezete és a Kő-Szén Kft. vezetése erdélyi kirándulást szervezett.

Ennek során az 50 főnyi csoport járt Aradon, Déván, Vajdahunyadon, Belényesen, Biharfüreden, Nagyváradon, és Nagyszalontán.

A lenyűgöző nagyvárosok és várak mellett a csapat élvezte Biharfüred (Stána de Vale) kitűnő levegőjét és csodás erdei környezetét. Erről a bázisról kiindulva látogattuk meg az 1975-ben kőbányászok által felfedezett egyedülálló "Medve Barlangot", amelyet Belényesről (Belus) lehet megközelíteni. A barlang nemcsak a sok barlangi medve maradványról híres, hanem rendkívül gazdag cseppkő látnivalóval is dicsekedhet.

A szép környezetet kellemesen egészítették ki az olcsó pisztrángos ételek.

Nézelődés Vajdahunyadon

Összességében élménydús úton vettünk részt. Június 9-én fáradtan de a látnivalóktól feltöltődve érkeztünk vissza Pécsre.

Dr. Biró József

A Bakonyi Csoport életéből

Május 22-én 16 órakor az ajkai Városi Könyvtár és Múzeumban nyitották meg *iffi. Sebe István Nehéz Ipar* című fotókiállítását. A megnyitón *Utassy Istvánné*, a Városi Könyvtár és Múzeum igazgatója köszöntötte a vendégeket, majd *Tamaga Ferenc*, szakosztályunk elnöke mutatta be az iskolai elfoglaltsága miatt távol lévő fiatalok fotóművészt. Képei láttán nem túlzás a titulus. Két évvel ezelőtt e lelkes középiskolás fiatalember felkereste Tamaga Ferencet, hogy segítségét kérje ahhoz, hogy a bányászok munkájáról fotókat készíthessen. A művészi ihletésű nagy méretű fotók valóban azokat a jellemző föld alatti pillanatképeket tárja a néző elé, amelyek a bányákba járóknak oly természetes mindennapi megélés. A bányát nem ismerő látogatótól a képek hangulatának az átélése valóban azt válthatja ki, hogy bizony ez nem egy könnyű, hanem igen nehéz ipar. E kiállítás is bizonyíték arra, hogy vannak tehetséges fiataljaink, akiket érdemes segíteni, támogatni, lelkesedésüket értékékként tekintünk.

Június 5-én 17 órakor csoportunk a Balinka közeli szép természeti környezetben található pihenőházában a Varjúvárban tartotta szakülését. *Hajnóczky Tamás* elnök köszöntötte a résztvevőket és a csoport nevében gratulált *Hermann Györgynek*, aki Pécssett a küldöttgyűlésen vehette át a Mikoviny Emlékérmét.

Az elnök kitért arra, hogy Balinka Bánya befejezte termelését, a hivatalos bezárásról szakülésein emlékeztünk meg.

A csoport munkáját, szervezeti életét alapítvány támogatja és fogja támogatni. Ez évben is megemlékeztünk rendezvény keretében a Bányász- és Borbála-napokról.

A Bakonyi csoport további működését jelenlegi formájában minden hozzászóló fontosnak tartotta. A bányászat szellemi hagyományörzésének tekintjük. S bízva-bízunk a Bakonyi Erőmű háttértámogatásában is. Tamaga Ferenc megerősítette az várakozásunkat, mikor úgy fogalmazott, hogy amíg bányászat lesz, a támogatásban is bízhatunk.

Kozma Károly

A BKL Bányászat 2002. évi nívódíjasai

A lapunk hagyományai szerinti *Nívódíjakat* a 2002-ben megjelent cikkek közül a Szerkesztőbizottság tagjainak szavazata alapján az alábbiak nyerték el:

I. kategória (nem üzemi témájú cikkek):

Dr. Matyi Szabó Ferenc: Újabb eróművi „szénkorszak” kezdődött (4. szám)

II. kategória (üzemi témájú cikkek) Ebben a kategóriában szavazategyenlőség alakult ki, ezért két cikk kapott Nívódíjat:

Havelda Tamás – dr. Katics Ferenc: A fejtési blokk méreteinek növelése Márkushegyen (3. szám)

Kovacsics Árpád: A hazai bauxitbányászat helyzete és kilátásai (5-6. szám)

III. kategória (35 év alatti szerzők):

Chrabák Péter – dr. Havasi István: Az abszolút GPS pontmeghatározás hibája, szóbeszéd és realitás (5-6. szám)

Az év során beküldött legtöbb híryanagért *laptudósítói jutalmat* kapott:

Dr. Horn János, és dr. Perschi Ottó

A díjak átadására ünnepélyes keretek között, a május 15-ei szerkesztőbizottsági ülésen került sor. *(Lásd lapszámunk 240. oldalán.)*

Nívódíjas cikkíróinknak és jutalmazott tudósítóinknak ezúton is gratulálunk!

dr. Matyi Szabó Ferenc

Havelda Tamás

dr. Katics Ferenc

Kovacsics Árpád

Chrabák Péter

dr. Havasi István

dr. Horn János

dr. Perschi Ottó

Közlemény

**a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezete,
a MOL Vegyész Szakszervezete,
a Magyar Olaj- és Gázipari Bányász szakszervezet,
a Villamosenergia-ipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége
az alábbi közös nyilatkozatot teszik.**

A bányászatban, az olajiparban és a villamosenergetika-iparban működő szakszervezetek tevékenysége a munkavállalók összefogásán és az érdekképviselet, érdekvédelem hatékony működtetésén alapszik.

A kiteljesedő és globalizálódó piacgazdaság, az Európai Unió csatlakozás, valamint a kiszélesedő liberalizációs folyamatok új típusú feladatokat jelentenek. A munkavállalókat, valamint a szakszervezeteket érő kihívások mind erőteljesebbek.

A fenti területeken működő szakszervezetek ezt felismerve és felelősségüket átérezve a jelenleginél szorosabb, határozottabb együttműködést, a munkavállalók magasabb szintű és eredményesebb érdekképviseletét tartják szükségnek.

Az új szakszervezeti szövetség célját és feladatát képezi közös álláspontok kialakítása és együttes fellépés a bányászatban, olajiparban és villamosenergia-iparban dolgozó munkavállalókért, valamint az onnan kivált vagy ahhoz kapcsolódó társaságok munkavállalóit érintő kérdésekben.

Ezen túlmenően a célok között szerepel egyeztetett álláspontok (elvek, programok, határozatok, stb.) együttes kialakítása, képviselte a bányászat, olajipar, villamosenergia-ipar és a nemzetgazdaság összefüggéseivel, az energiapolitika alakulásával, mind a kormánnyal, mind a tulajdonosokkal, mind a munkáltatókkal összefüggésben.

Szakmai tevékenységünket összehangoljuk a kollektív szerződésekkel, a bérhelyzet alakulásával, a bérren kívüli juttatások rendszerével, a munkabiztonsággal, a munkahelyi egészségvédelemmel, a szakmai képzéssel, továbbképzéssel kapcsolatosan.

Együttesen kezdeményezni fogjuk a munkaiügyi kapcsolatokat, az érdekegyeztetés jobbítását, az ágazati párbeszéd-bizottságok sikeres működtetését.

A szakszervezeti életünkben célul tűztük ki a szakszervezeti munka hatékonyságának javítását, valamint az együttes cselekvést a közös szakszervezeti munka kedvezőbb finanszírozásának érdekében (EU pályázatok, projektek finanszírozása közösen létrehozandó alapítványok által, stb.).

Az aláírók szándéka szakszervezeti akciók összehangolása, közös szakszervezeti akciók szervezése, a közös szakszervezeti képzés, továbbképzés megvalósítása, közös információs tájékoztató rendszer (kiadványok, számítógépes rendszerek, weblapok, stb.) működtetése, közös „virtuális iroda” fenntartása, szakértői gárda kialakítása és foglalkoztatása.

Az alapítók azonos nemzetközi szövetséghez, ICEM-hez, EMCEF-hez (európai szintű bánya-, vegyi és energiaipari szakszervezeti szövetség) kapcsolódnak, így a szakszervezeti nemzetközi munka összehangolása, a nemzetközi szervezetekkel való együttműködés, valamint a két- és többoldalú kapcsolatok hatékony működtetése közös érdek.

Célunk továbbá az európai üzemi tanácsi rendszer kialakítása a megegyező tulajdonosi kapcsolatokban lévő nemzetközi társaságoknál, illetve az azonos tulajdonosi befektetők esetében a szakszervezeti munka összehangolása.

Az együttműködés során költségsökkentő operatív szervezési intézkedéseket kívánunk hozni.

Fenti célok megvalósítása érdekében a szakszervezeteink együttműködését szoros partnerkapcsolattá fejlesztjük úgy, hogy az alapító szakszervezetek önállóságának megtartásával együttesen 2003. június 16-án létrehoztuk a Magyar Energiaipari Szakszervezeti Szövetséget (MESZSZ). Javasoljuk az országos szakszervezeti szövetségeknek is együttműködésünk új minőségének kialakítását.

Zsigmondy Vilmos nevét vette fel a dorogi gimnázium és szakközépiskola

„A dorogi gimnázium és szakközépiskola 2003. március 14-e óta azzal büszkélkedhet, hogy az igaz hazafi, a nagy tudós, a kiváló szakteknitély *Zsigmondy Vilmos* nevét viseli” írta a Komárom-Esztergom megyei Hírlap.

Belec László igazgató üdvözölte a névadó ünnepségen megjelenteket, majd az iskola előterében *Tóth Jánossal* a Magyar Olajipari Múzeum (MOIM) igazgatóval együtt leleplezte a Múzeum által ajándékozott „*Zsigmondy Vilmos*” szobrot.

Ezt követően a névadó ünnepség a József Attila Művelődési Házban folytatódott, amelyen részt vett *Agócs István*, a Komárom-Esztergom Megyei Közgyűlés elnöke, *Radlof Tibor*, a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat főjegyzője, *Tóth János*, a MOIM igazgatója, *Csath Béla* aranydiplomás bányamérnök, dr. *Zsigmondy Árpád* nyugalmazott levéltáros, dr. *Zsámboki László*, a Miskolci Egyetem könyvtárának főigazgatója, dr. *Tütmann János*, Dorog polgármestere, a térség országgyűlési képviselője, *Tallósi Károly* jegyző, valamint a helyi civil szervezetek vezetői.

Belec János köszöntőjében méltatta *Zsigmondy Vilmos* érdemeit, majd így fejezte be mondandóját: „szellemiségét, emberi értékeit kívánjuk ápolni és átörökíteni tanítványaink boldogulására.”

Ezt követően *Csath Béla* köszöntötte a megjelenteket, aki *Zsigmondy Vilmos* életének három eseményéről beszélt. Az első, hogy *Zsigmondy* az 1848-49-es szabadságharcban a bánsági Resicán fegyvergyártással vett részt. A világosi fegyverletétel után a temesvári haditörvényszék „vasbani börtönre” ítélte. A második esemény a fogságból hazatérő „fúrász”-i tevékenysége volt és az, hogy az Annavölgyben – *Hantken Miksával* közösen – milyen értékeket hagyott hátra. A harmadik az 1865-ben megjelent első magyar nyelvű, tudományos igényeket kielégítő könyve, a „Bányatan” volt. Így vált *Zsigmondy Vilmos* szaknyelvünk első művelőjévé.

E három epizóddal tisztelegve *Zsigmondy* előtt, az előadó így fejezte be köszöntőjét: „...akinek neve méltóképpen fog csengeni a mai naptól a gimnázium és szakközépiskola megújuló nevében.”

Ezután *Agócs István* a megyei önkormányzat nevében okiratot adott át, amelyben engedélyezik a dorogi gimnázium és szakközépiskolának a *Zsigmondy Vilmos* név viselését.

A névadó ünnepség alkalmából emléklapokat vehetett át *Csath Béla*, a *Zsigmondy Vilmos* életút aktív kutatója, *Gerencsér Jánosné*, a gimnázium korábbi igazgatója, *Hollóné Soproni Júlia*, az intézmény egykori diákja, az esztergomi tanítóképző főiskola tanára és *Kolonits Péter*, az iskola címerének és jelvényének tervezője.

A rendezvényt az *Erkel Ferenc Zeneiskola* műsora, valamint a gimnázium tanárainak és tanulóinak színvonalas irodalmi előadása zárta. Az előadáson elhangzott „*En használni és nem ragyogni akarok ...*” című, *Zsigmondy Vilmos* emlékét idéző műsor, majd *Jókai Mór*: „A fekete gyémántok” című könyvéből színpadra adaptált összeállítás.

Csath Béla

A GEOFOR Kft. Nógrádban

A hazai szénbánya vállalatok közül a Nógrádi Szénbányák volt az első, ahol a teljes felszámolás megkezdődött, és ezen belül a mélyműveléses széntermelést 1992. április 14-én Ménkes akna bezárásával fejezték be.

A széntermelés mellett a kiegészítő tevékenységet folytató üzemekkel együtt, több mint hatezer munkahely szűnt meg. A kezdeti sokk után több kft. alakult, melyek lehetővé tették a munkaképes dolgozók továbbfoglalkoztatását:

A Nógrádszén Kft.-ben a fiatal bányász műszakiak közül néhányan a korábbi székelygyi kiterítési területén elkezdtek a széntermelést.

A Nordmetál Acél- és Gépszerkezet Gyártó Kft. a bányagépjavításban szerzett tapasztalatokkal kezdte el a vasszerkezetek gyártását.

Az EMR Villamosgépgyártó és Javító Kft. a régi üzemépületek területén a villanymotorok javítását újra indította.

A GEOFOR Föld- és Bányamérési Kft. harminc éves szakmai múlttal rendelkező társaságból alakult meg. Ezt szeretném röviden bemutatni.

A Nógrádi Szénbányák felszámolása után a Bányamérő Iroda a felszámoló tulajdonába került és fennállt a megszűntetés veszélye. Ez a

kényszerhelyzet készítette a GEOFOR Kft. jelenlegi tulajdonosát, hogy megmentsse ezt a nagy tapasztalattal rendelkező csoportot. Nagy anyagi terhet vállalva, megvásárolta az irodát, ezáltal közel ötven dolgozónak juttatott munkahelyet és biztos megélhetést. Az új iroda dolgozói a magukkal hozták a bányászati, valamint bányamérői ismereten túl a bányamérő „szolgálat” szellemiségét és kreativitását is.

A társadalmi változások az irodát sem hagyták érintetlenül. A kft.-nek – a többiekhez hasonlóan – nem maradt más lehetősége, mint a gyors technikai fejlesztés, a humán erőforrás továbbképzése.

Az erőfeszítéseket – sok buktatóval tarkítva – siker koronázta. Napjainkban a társaság anyagi helyzete rendeződött. Az emberi hozzáálláson túl a technikai feltételek is megteremtődtek. Gépkocsi és műszerpark, új irodaház, nagyteljesítményű számítógép állomány segíti a zárt termelési technológia megvalósítását.

A jól kialakított vezetői gárda, kiválasztott témafelelősökön keresztül szakszerűen irányítja a napi munkát. A társaság optimális létszáma, a jól képzett szakember gárda korszerű vállalkozáspolitikát tesz lehetővé.

A GEOFOR Kft. vezetése mindig fontosnak tartotta a gazdasági munka mellett a bányász hagyományok ápolását, megőrzését. Támogatják az OMBKE helyi szervezetét, melynek a munkatársak közül többen tagjai. Rendszeresen támogatják a bányamúzeumot egy-egy kiállítás elkészítésében vagy gépek beszerzésében. Az elmúlt évek során több esetben házigazdái voltunk az Országos Bányamérési Konferenciának.

A vezetés igen nagy figyelmet fordít a szociális körülmények javítására, a jó munkahelyi légkör, a megfelelő anyagiak biztosítására. Külön említést érdemel az a tény, hogy időnként a kft. dolgozói részére külföldi országokba közös kirándulásokat szervez. Jelentősebb munkáink:

Az országos nagynyomású szénhidrogén szállító vezetékrendszer geodéziai munkáinak tervezési és kivitelezési munkái (fénycép).

Távvezeték térképének készítése.

Birtokjogi, kisajátítási, megosztási, szolgalmi jogi stb. feladatok végzése.

A zsanai föld alatti gáztározó geodéziai munkái.

Dégáz Rt. szolgalmi jogi felülvizsgálata.

Nagynyomású szállítórendszerek térinformatikai adatbázisának létrehozása.

Moling-MOL Rt. információs rendszer alapadat előállítás grafikusi és szöveges számítógépes nyilvántartása.

Eger digitális térképének elkészítése.

Vajda István

45 évvel ezelőtt végzett bányamérnökök találkozója

2003. május 23-25-én Sopronban találkoztak az 1953-ban beiratkozott – 1958-ban végzett – bányamérnökök. *Bérczes Zsolt*, a szervező bizottság vezetője örömmel emelte ki, hogy a találkozón – figyelemmel a 70 éves életkorhoz való közeledésre is – várakozáson felüli létszám, 78 fő jelent meg. Az egyetemet külföldön bejezők közül is több mint húszan jöttek el a világ minden tájáról.

23-án, pénteken délután megkoszorúztuk volt professzoraink síremlékét, majd baráti vacsorával, hosszúra nyúló beszélgetéssel zárult a nap. Szombat délelőtt az egyetem dísztermében gyűlt össze a társaság, ahol *Fekete Lajos* üdvözölte a vendégeket, majd *dr. Kovácsné Bircher Erzsébet*, a Központi Bányászati Múzeum igazgatója köszöntötte a 45 éve végzett bányamérnököket.

A hivatalos megemlékezés utáni közös ebédet a volt Liszt Ferenc kultúrház sörözőjében fogyasztottuk el.

Este a találkozó díszvacsoráját a hagyományos szakestély követte *Vass István* ill. *dr. Somfai Attila* elnökletével. A háznagy *Bérczes Zsolt*, a kontrapunkt *Nagy István*, a nótabíró *Forisek István* volt. Komoly poharat *dr. Szepessi József* mondott, az elhunyt kollégák neveit *Rózsavári Ferenc* olvasta fel a Bányászhimnusz zenéje mellett. A város és az Egyetem nevében *Molnár László* köszöntötte a megjelenteket. *Körmendi Péter* és *Zoltán István* a külföldön élők nevében köszönte meg a meghívást és a jó szervezést.

Dr. Szabó Imre

Földtudományi könyvárverés

Első alkalommal került sor „földtudományi könyvárverésre” 2002. november 27-én a Magyar Állami Földtani Intézetben a „Fekete Hattyú” antikvárium rendezésében, melyen közel 80 fő vett részt.

Összesen 142 tételre lehetett licitálni, két szakmai kuriózum közülük:

Gesell Sándor: A körmőczi bányavidék földtani viszonyai bányageológiai szempontból

Bp., 1895. M. Kir. Földtani Intézet. Franklin. 177-229 p. 3 mell. /M. Kir. Földtani Intézet évkönyve XI. köt. 4./

Kiadói papírkötésben, dúsan illusztrálva, felvágatlan.

Mellékelve:

Gesell Sándor: A körmőczi bányavidék földtani térképe. 1895. Krómlitográfia. Nyomtatta: Hölzel (Kogutowicz Manó) M: 1:14.400.

Tirscher József – Dudschek János: A körmőczi bányavidék földtani térképe, a Nándor altáró kitüntetésével. 1895. Krómlitográfia. Nyomtatta: Hölzel (Kogutowicz Manó) M: 1:14.400. *Kiadói papírkötésben, dúsan illusztrálva, páratlanul szép térképekkel, felvágatlan.*

kikiáltási ára: **15.000 Ft**

leütési ár: **34.000 Ft**

Zsigmondy Vilmos: A városligeti artézi kút Budapestén.

Bp., 1878. Légrády. 2 sztl. L. 86 p. 4 térkép.

Melléklete: Budapest környékének földtani térképe. Színes litográf; M: 1:28.800

Félvászonkötésben.

kikiáltási ára: **5.000 Ft**

leütési ár: **11.000 Ft**

Tekintettel a nagy érdeklődésre a MÁFI hagyományt kíván teremteni, ezért 2003. októberben megrendezi a második árverést.

Az aukció tervezett időpontja 2003. október 16. 17 óra, helye a Magyar Állami Földtani Intézet (1143, Budapest, Stefánia út 14.) díszterme.

Aki régi, unikális földtudományi publikációkat kíván értékesíteni, az alábbi címen jelenkezhet:

Fekete Hattyú Antikvárium (1082, Budapest, Nap u. 24), Buka Adrienne: 06-30-2699-536, vagy 06-1-303-6956, ill. geolx@freemail.hu e-mail,

Dr. Horn János

A bányásznyugdíjról szóló rendelet módosítása

A Kormány a 63/2003. (V. 7.) rendeletével módosította a korábbi rendeletet, ezzel a földalatti munkakörben eltöltött 25 év szolgálati idő, *vagy* az 5000 (a mecseki uránbányászatban 3000, a mecseki szénbányászatban 4000) letöltött műszak jogosít bányásznyugdíjra. (Korábban a két feltétel *együttes* fennállása volt szükséges.)

Ugyancsak módosult a szénkölfejtésben dolgozókra vonatkozó szabályozás, itt a korábban csak fizikai dolgozókra vonatkozó 30 szolgálati év utáni kedvezményt kiterjesztették a *termelésirányítókra* is. A tételes felsorolás: aknász, bányafelmérő, bányamester, bányatechnológus, mélyfúrási vezető, üzemeltetési művezető, karbantartó művezető, részlegvezető, szakvezető.

További kedvező kiegészítés, hogy a fenti szolgálati időkre a *betegállomány*, és a *katonai (polgári) szolgálat* ideje is beszámít, ha előtte, ill. katonai szolgálat esetében utána is a jogosító munkakörben dolgozott az illető.

Dr. Horn János

Környezetbarát erőmű épül Ajkán

A paksi blokkok leállása miatt jelenleg a Magyar Villamos Művek Rt. a Bakonyi Erőmű Rt-től is harminc százalékkal több villamos energiát igényel a csúcsidőszakban, ez azonban nem akadályozza meg, hogy az ajkai cég idővel ne állítsa le a környezetvédelmi kötetelményeknek már nem megfelelő széntüzelésű erőművét.

A helyébe tervezett 98 megawattos teljesítményű kombinált ciklusú, gázturbinás hőszolgáltató új erőműről tegnap tájékoztatták Ajkán a lakosság és a sajtó képviselőit. A szenes erőművet felváltó új létesítmény által kibocsátott szennyező

anyag a jelenlegi töredéke lesz. Berendezései igazodnak a magyarországi és a tervezett európai uniós levegőtisztaság-védelmi előírásokhoz is. Optimális üzemvitel mellett az új erőműben évente 650 GWh villamos energia és 2500 TJ hőenergia állítható elő.

A rendkívül korszerű kombinált ciklusú, gázturbinás erőmű megépítésének becsült költsége 20-22 milliárd forint. Beruházója a Bakonyi Kombi ciklus Erőműépítő és Fejlesztő Kft., amelyet a Bakonyi Erőmű Rt. és többségi tulajdonosai – a Transelektro Rt. és az Euroinvest Rt. – hoztak létre a projekt megvalósítása érdekében. A kft. alapítói biztosítják a beruházás anyagi fedezetét, részben saját erőforrásból, részben banki hitelből. A beruházás várhatóan 2004 végén kezdődik és 2006-ban fejeződik be. A szakemberek becslése szerint megtérülési ideje 12 év körül lesz.

Az új erőmű piaca biztosítottan tűnik, hiszen a jelenleginél gazdaságosabban előállított villamos energia jól értékesíthető a liberalizált piacon. Másézt érvényben van a Bakonyi Erőmű Rt. és az Ajkai Timföldgyár közötti hosszú távú szerződés a hőenergia átvételéről, továbbá Ajka város önkormányzata is számít az erőmű által szolgáltatott hőenergiára.

Megjegyzés: a fenti híradás a Népszabadság május 9-i számában jelent meg.

Jubileumi ajándéknak is tekintheti az ajkai iparterület és Ajka város az erőmű jövőjéről szóló kedvező híradást. Az Ajkai Hőerőmű ugyanis 60 évvel ezelőtt, 1943. február 23-án a gőz, majd május 13-án az áramszolgáltatást is megkezdte a közelében épült Timföldgyár és Alukohó részére. E 60 év alatt az igényeknek megfelelően bővítették kapacitásukat, korszerűsítették technológiájukat az üzemek. Ugyanakkor ezek az üzemek tették lehetővé, hogy a szerény kis falu, Ajka helyén egy emberarcú város épüljön.

Az is ipartörténet ma már, hogy a közel 140 éves ajkai szénbányászat elsőként feltárt területe, az Ármin aknai bányüzem szolgálja ki a szenes erőművet az utolsó pillanatig, annak ellenére, hogy a bányát 1953-ban, 1959-ben és 1968-ban is bezárára ítélték a szénbányászat iránt kevésbé elkötelezett „hangadók”.

Népszabadság, 2003. május 9.

Kozma Károly

Ismét privatizálnák a Vértesi Erőművet

A Vértesi Erőmű Rt. privatizációjáról is döntött a kabinet tegnapi ülésén. Elhatározták, hogy újabb 3 milliárd forintos készfizető kezességét vállal a kor-

mány az erőmű adósságára, hogy biztosítsák a működést az értékesítésig, s folytathassák a környezetvédelmi szempontból elkerülhetetlen élettartam-meghosszabító retrofit beruházást. Gál J. Zoltán kormánybiztos elmondta: az előző kormány tavaly 10,3 milliárd forint hitelgaranciát vállalt a beruházáshoz felvett kölcsönre, most azonban ismét fizetésképtelenség fenyegeti a céget.

Négy befektető is érdeklődik az erőmű iránt, s a mostani kormánydöntés lehetőséget teremt arra, hogy a két sikertelen kísérlet után ezúttal sikeres legyen a privatizáció. A magánosítást a lehető legnagyobb körültekintéssel kell előkészíteni, hogy az ott dolgozók továbbfoglalkoztatását ez a folyamat biztosítsa.

Világgazdaság, 2003. 06. 05.

dr. Horn János

Hagyományok a Miskolci Egyetemen

„A Miskolci Egyetem Közéleti és Kulturális Lap” 2003. május számában „...szemünk a gyűrűre téved...” című cikkében részletesen beszámol arról, hogy a gyűrűátvadó szakestélyek az egyetem minden karán megtörténtek.

A sort márciusban a jogászok nyitották meg, majd májusban a közgazdászok (melyen felavatták a kar új egyenruháját), a bölcsészek, a gépészek, a kohászok, a védőnők (először avattak gyűrűt követek. A sort a bányászok zárták (május 31-én) aminek különlegességét az adott, hogy a 250 éves magyar szénbányászat tiszteletére a gyűrűátvadójuk a díszaulában került megrendezésre.

dr. Horn János

A MOL Rt. 2002-es gazdálkodása

Igazi győzelmi hangulat uralkodott a MOL Rt. rendes éves közgyűlésén. A társaság vezetősége ugyanis rekorderedménnyről számolt be a részvényeseknek. A társaság 55,5 milliárd forintos üzleti eredményt, 40,5 milliárd forint adózás előtti és 39,7 milliárdos adózás utáni profitot ért el, szemben a 2001-es 72,8 milliárdos veszteséggel. A beszámoló szerint az eredményjavulás elsősorban annak köszönhető, hogy a gázüzletág tavaly nem hozott hatalmas veszteséget.

MOL Hírlap, 2003. május-június

dr. Horn János

Bányászat és környezetvédelem

Környezetvédő civil szervezetek számára tartottak rövid kurzust „Bányászat és környezete” címmel 2003. május 19-május 21 között a Miskolci Egyetemen. A rendezvényt – melyen 10 országot 23 résztvevő képviselt – a magyar irányítással működő OMENTIN (Ore Mining and Environmental Technology Information Network) EU-5-ös projekt keretében rendezték.

A program már két éve működik (lásd lapunk 2002/4. szám 344. old.), az idei rendezvény fő szervezői a Miskolci Egyetem (*dr. Földessy János*), az osztrák Leobeni Egyetem, a romániai Nagybányai Északi Egyetem valamint a szentendrei székhelyű nemzetközi alapítvány, a Regionális Környezeti Központ és a budapesti Geonardo Kft. voltak.

A résztvevők az első napon a környék működő és bezárt bányáit látogatták meg. A következő két napon szakmai előadások hangzottak el.

A szakmai előadások részben a közelmúlt jelentősebb bányászati eredetű baleseteivel - Baia Mare, Novat (Románia), Aznalcóllar (Spanyolország), Aitik (Svédország) -, részben ezek környezeti, szociális hatásaival, illetve a kapcsolódó bányászati, előkészítési technológiákkal foglalkoztak. Az előadók sorában a fenti szervező intézmények képviselőin kívül az angliai ICMM (International Council for Mining and Metals) és az ENSZ környezeti program bányászati szakértői is szerepeltek.

A kurzust – melynek folytatása jövőre lesz – vitafórum zárta.

dr. Horn János-dr. Földessy János

Hétmilliárdos program a radioaktív hulladékok kezelésére

A hazánkban keletkező hulladékok elhelyezéséért és tárolásáért felelős állami szervezet, a Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság (RHK Kht.), február 19-én Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémián rendezte meg hagyományos éves sajtótájékoztatóját. *Buday Gábor*, az RHK Kht. műszaki és tudományos igazgatója teljes áttekintést adott a radioaktív hulladékok magyarországi kezeléséről, a jelenleg zajló programok állásáról. Kiemelte, hogy jelentős állomáshoz érkezett el a magyarországi második kis és közepes aktivitású radioaktív hulladék-tároló létesítésének folyamata: megérett a hely-

zet arra, hogy a kormány benyújtsa a Parlamentnek azt a dokumentumot, melyben felkéri az Országgyűlést, hogy előzetes elvi hozzájárulását adja a hulladéktároló létesítéséhez. Ha ez a nagy jelentőségű döntés idén megszületik, a legmodernebb technológiával megvalósuló hulladéktároló 2007-2008-ban megkezdheti működését. A szakemberek elmondták azt is, hogy újra indulnak a nagyaktivitású hulladék-tároló létesítését célzó kutatások az idei évben, és folytatódik a 27 éve biztonságosan működő püspökszilágyi telephely műszaki-technológiai fejlesztési programja is. Az elvégzendő munkákra a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból biztosítják a szükséges forrásokat. Idén ennek nagysága meghaladja a 7,5 milliárd forintot.

dr. Horn János

Pert vesztett az AES

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett választott bíróság nemzetközi összetételű tanácsa elutasította az amerikai AES által a Magyar Villamos Művek Rt.-vel (MVM Rt.) és az ÁPV Rt.-vel szemben benyújtott mintegy 3 milliárd forint perértékű kereseti igényt. Az AES azért indított pert a két társaság ellen, mert úgy vélte, hogy az ÁPV Rt. és az MVM Rt. nem teljesítette az ügylet privatizációs szerződésében vállalt környezetvédelmi kötelezettségeit. Az amerikai tulajdonú AES vállalatcsoport 1996-ban vásárolta meg az ÁPV Rt.-től és az MVM Rt.-től a Tiszai Erőművet. Az AES keresetét a privatizációs szerződésben vállalt kötelezettségek vélt nem teljesítésére alapozta, ám a választott bíróság szerint a kötelezettségek teljesítésének feltételi nem állnak fenn.

Népszava, 2003. 03. 14.

dr. Horn János

Liberalizáció a mérlegen

A Figyelő 2003. évi 23-as száma részletesen foglalkozik az energiapiac liberalizációjával. A cikk egyik érdekessége, hogy egyes szereplők kétarcúan viszonyulnak az energiapiac felszabadításához. Érdekek és ellenérdekeltségek egyaránt kimutathatók.

MVM Rt.

- + Áramkereskedő cége, az MVM Partner üzleti eredményei.
- A liberalizált piac több ezer fogyasztójának eredményes kiszolgálása beruházásokat igényel, miközben a közüzemi szektorban csökken a forgalom.

E.ON Hungária Rt.

- + A regulált piacon elérhetőnél nagyobb bevétel szerezhető.
- A jól regulált piac adta biztonság elvesztésével járó kockázat.

Paksi Atomerőmű Rt.

- + Növekedhet az atomerőmű üzembiztonsága, jobb menetrenddel, kisebb ingadozásokkal üzemelhet.
- A liberalizáció kikényszerítheti az erőművek nagyobb költséghatékonyágát.

MOL Rt.

- + A liberalizáció kapcsán a valós költségalapéú gázárak alakulhatnak ki, végre lesz pénz a szükséges fejlesztésekre.
- A piacnyitással és a verseny megjelenésével középtávon csökkenhet a MOL piaci részesedése.

dr. Horn János

Zöldülő energiaszektor

A Világgazdaság 2003. május 29-ei számában részletes írás jelent meg fenti címen. A cikk közli a magyarországi megújuló energiaforrások megoszlását.

Tűzifa	71,9%
Növényi és szilárd hulladék	11,3%
Geotermikus energia	10,8%
Vízenergia	3,0%
Depóniagáz	2,8%
Napenergia	0,2%

(A megújuló energiaforrások hazánk energiafelhasználásában mintegy 3,6%-ot tesznek ki.)

dr. Horn János

250 éves a magyar szénbányászat

Zsúfolásig megtelt a soproni megyeháza díszterme 2003. június 13-án a Központi Bányászati Múzeum és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület rendezésében sorra kerülő „250 éves a magyar szénbányászat” című nemzetközi tudományos konferencián, mely az OMBKE ünnepi választmányi ülésével kezdődött.

A konferenciát *Bircher Erzsébetnek*, a Központi Bányászati Múzeum igazgatójának és *Kalmár István*-nak, Sopron Megyei Jogú Város alpolgármesterének köszöntő szavai után *dr. Tolnay Lajos*, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke nyitotta meg. A tudományos konferencia levezető elnöki tisztét *dr. Kovács Ferenc*, az MTA r. tagja, tszv. egyetemi tanár, a Központi Bányászati Múzeum Alapítvány kuratóriumának elnöke töltötte be.

A nyitó előadást *dr. Kapolyi László*, az MTA r. tagja tartotta „Az energia és a szerkezeti anyagok termelési, környezetgazdálkodási és fenntartható fejlődési lehetőségei” címmel. Az előadás az ásványi nyersanyagok felhasználását mutatta be, gazdasági, biztonsági és környezetvédelmi szempontok szerint. Mind a négy hatékonysági szempont vonatkozásában a jövő tudatos alakítása érdekében érvényesíteni kell a 3G (Globális Gazdasági Gondolkodás) alapelvét. A 3G megvalósítása azt jelenti, hogy a hagyományos lineáris gondolkodás helyett a hálózatokban történő gondolkodásra és cselekvésre van szükség.

Ezt követően az alábbi előadások hangzottak el, melyeket a jelenlévők nagyon szép kiadású könyvben kézhez kaptak.

Dr. Izsó István bányamérnök, jogász, bányakapitány (Miskolc): A kőszénbányászat évszázados jogi vitája

Bircher Erzsébet történész -múzeológus, közgazdász, múzeumigazgató (Sopron): „...Egyedül a közhaszon kedvéért...” (az abszolutista állam szerepvállalása a kőszénbányászatunk első évtizedeiben)

Dr. Huszár Zoltán történész, főmúzeológus, megyei múzeumigazgató (Pécs): A pécsi szénbányászat két évszázada különös tekintettel a szociálpolitikára

Ivan Hercko bányamérnök, a Bél Mátyás Egyetem docense (Selmecbánya), Eugen Klavidik bányamérnök, a Szlovák Bányászati Múzeum bányaskanzenjének ny. vezetője, a skanzen létrehozója: A szénbányászat története a mai Szlovákia területén 1919-ig (az előadás szóban nem hangzott el)

Dr. Wanek Ferenc, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tanára (Kolozsvár): Az erdélyi szénbányászat kezdetei

Dr. Szvircesk Ferenc történész, főmúzeológus, mb. megyei múzeumigazgató (Salgótarján): A Nógrád megyei barnakőszén-bányászat kialakulása

Dr. Csiffáry Gergely főlevéltáros, főtanácsos (Eger): Az energiaválság a 18-19. századi Magyarországon

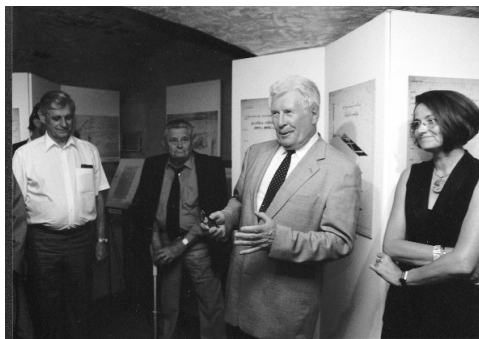
Szabó László bányamérnök, bányaiipari gazdasági mérnök, a Bányászati Egyesülés ny. igazgatója (Tatabánya): A Magyar Általános Kőszénbánya Rt. tatabányai bányászatának előzményei

Molnár László bányamérnök, bányaiipari gazdasági mérnök, ny. múzeumigazgató: Brennberg-bányáról – egyéni nosztalgiával

Ezt követően a Központi Bányászati Múzeum Alapítvány fogadást adott a Múzeum Bástyakertjé-

ben, majd dr. Kovács Ferenc nyitotta meg az „...Egyedül a közhaszon kedvéért...” című időszaki kiállítást (a kiállítás címe Mária Terézia 1769-ben Sopron szabad királyi város tanácsához írt levelére utal, melyben azt a köszén bányászatára biztatja),

A kiválóan megrendezett emlékülés Brennbergbányán, a múzeumnál fejeződött be, ahol a Barbara Kórus (énekarvezető: *Horváth Istvánné*) német és magyar nyelvű bányászdalokkal köszöntötte a résztvevőket, majd a Magyar Bányászati Szövetség, a Bánya- és Energiaipari Dolgozók Szakszervezet és a Központi Bányászati Múzeum képviselői koszorúztak.

A hivatalos program befejezése után természetesen nem maradhatott el a brennbergbányai bányász templom meglátogatása.

Az előadásokról megjelent könyv (a nyitóelőadás anyaga nélkül) korlátozott példányban megrendelhető a Központi Bányászati Múzeum (9401 Sopron, Templom u. 2. tel/fax: 99/312-667) címen. A Könyv ára: 600 Ft+postaköltség.

Energiapolitika

Az Energiagazdálkodási Tudományos Testület (ETE) Műszaki Tudományos Tanácsa – melynek e sorok írója is tagja – 2003. június 10-i ülésén az új magyar energiapolitika feltételrendszerét vitatta meg.

A vitaindító előadást *dr. Magyarai Dániel*, a gazdasági és közlekedési miniszter Energia Tanácsadó Testületének vezetője tartotta, majd *dr. Hegedűs Miklósnak*, a GKI Energiakutató és Tanácsadó Kft. ügyvezető igazgatója, *dr. Stróbl Alajos* és

Semmelweis Zoltán az ETE elnökhelyettesei tartották.

Az előadók az alábbiakat hangsúlyozták ki:

Az EU-tagságunk megszabja majd az aenergiapiac-nyitás ütemét. Nagy jelentőségű lesz, hogy 2006. január 1-jén egy EU-jelentés készül az addigi tapasztalatokról, hiszen 2007-ben a teljes piac nyitásra sor kerül.

Az új energiapolitika is kiemelt fontosságúnak tartja az ellátásbiztonságot.

Az energiapolitikát leginkább befolyásoló feltételek:

- nemzetközi tendenciák
- geopolitikai adottságok és világpolitikai változások
- EU-csatlakozás követelményei
- Nemzeti Fejlesztési Terv célkitűzései
- Környezetvédelmi követelmények
- Energiapolitikai követelmények

A nagy érdeklődést kiváltó előadásokat széles körű szakmai vita követte.

Dr. Horn János

A liberalizáció hatása a szakszervezetekre

Az energiapiac liberalizációjának hatásai a közép- és délkelet-európai szakszervezetekre címmel Budapesten 2003. június 4-én és 5-én rendezett konferenciát az EMCEF (European Mine Chemreal and Energy Worker's Union) és a FES (Friedrich Erbert Stiftung).

A konferenciát *Clemens Rode*, a Délkelet-európai Szakszervezeti és Munkaügyi Kapcsolatok Regionális koordinátora, a FES budapesti irodavezetője nyitotta meg, majd a nyitóelőadást *Reinhard Reibsch*, az EMCEF (Brüsszel) főtitkára tartotta. ezt követően a résztvevő országok (Románia, Szerbia, Szlovénia) szakszervezeti vezetői ismertették országaik helyzetét. *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke két előadást tartott. A hazai munkáltatók részéről *dr. Gerse Károly* (MVM Rt.) és *Konrad Kreuzer* (EON) ismertette az áram- és magánvállalatok álláspontját.

A rendezvény záróközlésében megfogalmazták, hogy feltétlenül fontos a regionális stratégia kidolgozása, modellek és módszerek kidolgozása, valamint a kétoldalú kapcsolatok kiszélesítése.

dr. Horn János

Hús százalékos fizet a Mátrai Erőmű

A Mátrai Erőmű Rt. éves közgyűlése döntött az osztalékfizetéséről. A tavaly 47,5 milliárd forintos árbevétel elérése erőműcég a tulajdonosok gyakorlatilag egyhangú döntése alapján 7 milliárd forint osztalékot fizet, csaknem negyedével többet a tavaly elért 5,68 milliárd forintos adózott eredményénél, így az eredménytartalék egy részét is igénybe kellett venni. Egy részvény után 2044 forint kifizetése történt meg.

Napi gazdaság, 2003. 03. 12.

dr. Horn János

Félmilliárd bányabezárásra

A SZÉSZEK 583 millió forinttal támogatja a lencsehegyi szénbánya bezárását, ez az összeg a teljes bezárási költség 58,5%-át fedezi. A Közbeszerzési Értesítő tájékoztatása szerint a bányabezárás feladataira kiírt hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárást a Lencsehegyi Szénbánya Kft. nyerte el.

Több napilap és MTI közlemény alapján

dr. Horn János

Zeneszó a bányászat emlékére

Az Új Dunántúli Napló 2003. május 17-i száma részletesen beszámol arról, hogy a 2003. évi Komló Napokon szólal meg először a városházára telepítendő órabereendezés, amely hétköznapokon a valamikori műszakváltás idején, 14 órakor a „tisztelet a bányász szaknak” című dalt, hétvégeken és ünnepnapokon a Bányászhimnuszot játssza el. A kezdeményező a Pécsi Bányászattörténeti Alapítvány volt, a kivitelezés költségét a PANNONPOWER-Holding csoporthoz tartozó KŐ-SZÉN Kft. vállalta.

dr. Horn János

A Bakonyi Bauxit is kilépett a piacra

Ahogy azt az elemzők korábban megjósolták, a nagyobb társaságok után a kisebb energiafogyasztó cégek is lassan megvetik lábukat a január elsejével liberalizált villamosenergia-piacon. Május 1-jével vevőként a Bakonyi Bauxitbánya Kft. is kilépett az árampiacra.

Napi Gazdaság, 2003. 06. 26.

dr. Horn János

Köszöntjük Tagtársainkat születésnapjukon!

Belákovics István gépipari technikus május 1-én töltötte be 75-ik életévét.

Vanyó József okl. bányamérnök május 3-án töltötte be 75-ik életévét.

Dr. Kovács István okl. olajmérnök május 17-én töltötte be 70-ik életévét.

Dr. Salamon Miklós okl. bányamérnök május 20-án töltötte be 70-ik életévét.

Böszörményi Béla okl. bányamérnök június 7-én töltötte be 75-ik életévét.

Dr. Szirtes Lajos okl. bányamérnök június 8-án töltötte be 85-ik életévét.

Dávid Dezső okl. bányamérnök június 9-én töltötte be 75-ik életévét.

Széles Lajosné okl. földmérő mérnök június 10-én töltötte be 70-ik életévét.

Ruttkay István bányatechnikus június 11-én töltötte be 80-ik életévét.

Reményi Viktor okl. bányamérnök június 14-én töltötte be 75-ik életévét.

Kroszner László közgazdasági technikus június 15-én töltötte be 85-ik életévét.

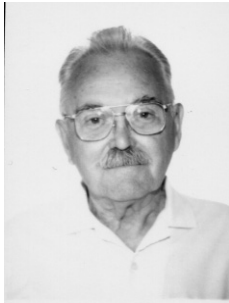
Krampé Géza okl. bányagépész mérnök június 19-én töltötte be 75-ik életévét.

Nemes Sándor okl. gépészmérnök június 23-án töltötte be 70-ik életévét.

Kovács László okl. gépészmérnök, gazdasági mérnök június 26-án töltötte be 70-ik életévét.

Ezúton gratulálunk tisztelt Tagtársainknak, kívánunk még sok boldog születésnapot, jó egészséget és

jó szerencsét!

Belákovics István

Vanyó József

dr. Salamon Miklós

Böszörményi Béla

dr. Szirtes Lajos

Dávid Dezső

Széles Lajosné

Ruttkay István

Reményi Viktor

Kroszner László

Krampé Géza

Nemes Sándor

Kovács László

Külföldi hírek

EU irányelv tervezet

Az Európai Bizottság 2002. novemberében tette közzé a nukleáris biztonságról szóló irányelv-tervezetét, és javaslatot tett a kiegészített fűtőelemek és a radioaktív hulladék kezelésére vonatkozó Tanácsi Irányelvekre is. A nukleáris biztonságra vonatkozó irányelv fő célja annak garantálása, hogy az Unióban azonos biztonsági követelmények érvényesüljenek mind az atomerőművek üzemeltetése, min azok leszerelése területén. Az irányelv a nukleáris biztonság egyik legfőbb biztosítékának a független nukleáris biztonsági hatóságok létét, valamint ezeknek az Unió által történő ellenőrzését tartja. A radioaktív hulladékokra vonatkozó irányelv célja, hogy világos, átlátható és belátható időn belül megvalósítható választ adjon a radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatos kérdésekre.

(Az EU-állásfoglalás a http://europa.eu.int/index_en.htm honlapról letölthető.)

dr. Horn János

Úszó atomerőmű épül Oroszországban

Az Orosz Atomenergia Hivatal Minisztérium (Minatom) tájékoztatása szerint 2002 végén megkezdődött az észak-kelet kamcsatkai, vízre telepíthető, úszó atomerőmű tervezése. A 70 MW kapacitású erőmű egyidejűleg áram- és hőtermelésre is alkalmas. Az atomerőművet 3–5 év alatt fogják megépíteni, várható költsége 150–180 millió USD. A minisztérium további két úszó vegyes hasznosítású erőmű létesítését tervezi.

dr. Horn János

Könyv- és folyóiratszemle

A bányászati- és olajbányászati kémia legújabb eredményei

Dr. Lakatos István szerkesztésében jelent meg a *Progress in Mining and Oilfield Chemistry* (Akadémiai Kiadó, Budapest) sorozat legújabb két kötete. A 3. kötet *Recent Advances in Enhanced Oil and Gas Recovery (A hatékony olaj- és gáz kitermelés legújabb eredményei)*, 2001. pp. 290 kemény kötés, 58 USD / 6700 Ft) és a 4. kötet *Focus on Remaining Oil and Gas Reserves (Olaj- és gáz készletek)*, 2002. pp. 400 kemény kötés, 80 USD / 9000 Ft)

A mind hazai, mind nemzetközi vonatkozásban hiánypótló sorozat tagjaként kiadott két új kötet mindegyike jól reprezentálja a jövőben szükséges, ígéretes és korszerű, az interdiszciplináris tudományág körébe tartozó fluidum- és szilárdásvány-bányászati tudományos kutatómunka és a technológiai fejlesztés legújabb szintjét.

A 3. kötet 27 közleményének hazai és külföldi szerzői a kőolajtermelés különböző intenzív módszereivel (többek között a polimeroldatokkal, szén-dioxiddal, gélekkel és habokkal történő elárasztással) foglalkoznak, amelynek elsődleges célja a megkutatót földtani készlet minél nagyobb hatékonysággal való hasznosítása, kitermelése. Mindezek mellett – lévén a sorozat célja nem csak az olaj- és gáztermeléssel kapcsolatos, hanem általában a bányászati alkalmazott kémia új eredményeinek a megjelenítése – több közlemény foglalkozik pl. a pernyék szilikátkémiai sajátásaival és a kisméretű részecskék statisztikus analízisének lehetséges útjaival is.

A 2002-ben megjelent 4. kötet közleményeinek fő célja a kőolaj- és földgázkészletek mai és távlati helyzetének vizsgálata és az ezzel összefüggő legkorszerűbb kutatási eredmények bemutatása. A kötet 1. részébe csoportosított 22 közlemény a különböző módszerekkel elősegített konvencionális olaj- és gáztermeléssel kapcsolatos eredményeket, a távlati gondolkort mutatja be. A kitermelési technológiákkal és környezetvédelmi megoldásokkal kapcsolatos 2. rész közleményei főként magyar szerzőktől származnak. A tanulmányok többek között foglalkoznak a nehéz fémek hatásának vizsgálatával a cementgyártásban és -felhasználásban, a fűrészi iszap lerakásának környezeti hatásaival, pernyék felhasználásával Németországban és Franciaországban, a diaszpor bauxi-

tok nagynyomású őrlés utáni poríthatóságával különböző közegekben stb. A szerves és szervetlen geokémiai eredményeket bemutató 3. rész közleményei mindegyikének szerzője külföldi kutató.

A könyvsorozat közvetlen és elektronikus terjesztésben, kiállításokon történő bemutatásában az Akadémiai Kiadó Rt. mellett részt vesz az European Association of Geoscientists and Engineers (Hollandia), és az Amazon Com. Inc. (USA). A tartalmában és formájában egyaránt igényes könyvsorozat megjelenését rendszeresen támogatja az MTA X. Földtudományok Osztálya, az ME Alkalmazott Kémiai Kutatóintézet és esetenként az OTKA, valamint a MOL Rt.

A könyvsorozat első négy kötetét 2002-ben az MTA és az Akadémiai Kiadó Rt. *Nívódíjjal* tüntette ki elismerve annak hazai és nemzetközi sikerét.

Prof. Dr. Berecz Endre

dr. Horn János: Képeslap-bányászat

Kiadta a Bányász Kultúráért Alapítvány 2002-ben. A megjelenést támogatta a Kő-Szén Kft., a Központi Bányászati Múzeum, a Magyar Bányászati Hivatal, a Mátrai Erőmű Rt., a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, a Magyar Könyv Alapítványa, az OMBKE, a Vértesi Erőmű Rt. és a szerző.

A könyv terjedelme 316 oldal, kereskedelmi forgalomba nem kerül.

Napjainkban joggal tekinthetjük dr. Horn Jánost a honi bányáipar legtermékenyebb ismeretterjesztő szakírójának, aki ismét újszerű összeállítással lepte meg olvasóközönségét. A közelmúltban megjelent könyvében ugyanis 146, zömben a múlt (XX.) század elejéről származó, bányászati helyszínű vagy tárgyú képeslap fotómásolatát fűzte csokorba, a hozzájuk tartozó, kéziratbetűs szakmagyarzatokkal együtt. Ez a nem kis fáradsággal és olykor jelentős anyagi áldozattal összeállított gyűjtemény nemcsak a bányász szakma művelőinek szerezhet a fényes múltba tekintő, ma kissé keserű szájjú örömet, hanem – az előszóban kifejtett biztatással összhangban – további hasonló gyűjtő munkára ösztönözheti a szakma múzeumi szervezeteit és erre fogékony szakembereit. E képeslapgyűjtemény sajátos értékét az is emeli, hogy a képeslapkiadás és postai

forgalma hazánkban csupán 1896-ban indult meg, sőt Nyugat-európában is csak az 1870-es években terjedt el. Irodalmi forrásokból tudjuk, hogy eleinte a lapok kép nélküli oldalán csak a címezést volt szabad feltüntetni, s ezért a feladók üzeneteiket magára a képre írták rá, miként ez a könyv 4., 5., 18., 27., 35. stb. oldali képeslapjain látható.

Dr. Horn János az összegyűjtött képeslapokat a bányaművelést folytató telephelyek (illetve a telephelyhez kapcsolódó bányaművek) nevének ABC-sorrendjében rendezte sorba, ami elsősorban a bányatermékek sokféleségére és településük szétszórtságára mutat rá. Ez a csoportosítás így nem tükrözi azt, hogy a művelésbe vont bányatermék-előfordulások milyen súlyt képviselnek a Kárpát-medence és közvetlen szomszédai bányászatában, bár a képek mellé rendelt szöveg igyekszik erről is tájékoztatást adni. A 146 képeslapból 10 nem a történelmi Magyarországról, hanem – a jelenlegi határoknak megfelelően – 1 Oroszországból, 2 Németországból, 1 Lengyelországból, 4 Ausztriából, 2 pedig a mai Csehországból származik. A Trianon által elszakított ország-részek bányászatát – a selmecieken kívül – még 23 lap képviseli. A 24 selmecbányai és 7 soproni képeslap a városi látképeken kívül a diákélethez kötődő tréfás hagyományokat is megőrökíti. A könyv végén 6, a múlt század második feléből származó, termelést ösztönző képeslap kapott helyet.

A könyv belső felépítése szemléletes megoldással olyan, hogy – kinyitva – a baloldalon a lap képes fele, a jobboldalon a kicsinyített, bélyeges fele látható, a kép címével, a címmel, a postabélyegző dátumával és a kiadó vagy nyomda megnevezésével. Ez alatt olvasható a képhez kapcsolódó

magyarázó történeti és műszaki szöveg, melyet többségében a könyv végén felsorolt, 79 tételből álló szakirodalomból vett át szó szerint a szerző. Az ismertetések lényegre törően rövidek, olvasmányosak, jól rámutatnak a kép látnivalójához fűződő szakmai értékekre is. Az összeállítás sürgötött kiadására utalnak azonban az előforduló magyartalanságok (kerül sorra és társai), az elírások (pl. 18. oldal: IV. Károly IV. Béla helyett), ékezet- és raghibák.

Mindent összevetve, hálásak lehetünk dr. Horn Jánosnak ezért az üdítően érdekes könyvért, és bízunk benne, hogy a bányászati tárgyú képeslapok gyűjtését folytatva, a „képeslap-bányászat” újabb kötetei fogják követni ezt az elsőt.

Kárpáty Lóránt

Új szakmai folyóirat

A Világgazdaság és az energiai.hu közös kiadványának első száma jelent meg 2003 májusában Energiainfo címen. A bevezetőben a szerkesztő (Hlavay Richárd) tájékoztatást ad arról, hogy havonta jelenik meg a kiadvány, mely az érintett nagyvállalatoknak ad lehetőséget, hogy piaci helyzetükről, aktuális híreikről, az energiapiacra betöltött szerepükről tájékoztatást tudjanak adni.

Egy-két cím az első szám tartalmából: Egy év a kárelhárításra (Aszódi Attila miniszteri biztos), „Gázos” piacnyitás (Drucker György, az IEF főtítkára), Tisztább viszonyok (Hatvani György h. államtitkár), Trittin a zöld áram mellett (Jürgen Trittin, Németország környezetvédelmi minisztere).

dr. Horn János

CIKKÍRÓINKHOZ

Tisztelt jelenlegi és reménybeli Cikkíróink, Hírt-adóink!

A BKL Bányászat célja és feladata, hogy az *Olvasóközönségét tájékoztassa* a bányászattal (elsősorban a szilárdásvány bányászattal) kapcsolatos eseményekről, gazdasági és műszaki eredményekről, továbbá, hogy beszámoljon az Egyesületünk tevékenységéről, és a tagjainkkal történekről. Ezt a feladatot a Szerkesztőség a *beküldött kéziratok, hírek, tudósítások* felhasználásával, szerkesztett leközlésével tudja teljesíteni. Ezúton is *kérünk és bátorítunk* mindenkit, hogy a megjelölt célokra megfelelő cikkeket, híreket küldjön szerkesztőségünknek.

Kérjük, hogy munkánk megkönnyítése érdekében az alábbi *formai* követelményeket vegyék figyelembe:

A/ Szakcikk esetében

Kérjük a *szerző(k) nyilatkozatát* arról, hogy a kéziratot elsődlegesen a BKL Bányászat részére nyújtották be, vagy ha nem, a másik sajtótermék megnevezését a benyújtás vagy megjelenés időpontjának

megjelölésével. Ha a kézirat valamilyen rendezvényen elhangzott előadás (vagy abból készült), kérjük a rendezvény (név, idő, hely) megnevezését. Kérjük a szerző(k) címének megadását, valamint arcképfé-
nének és néhány soros szakmai bemutatkozásának megküldését a cikk melletti leközléshez.

A kézirat *terjedelme legfeljebb 20 szabványosan gépelt oldal* legyen.

A kézirat első oldalán szerepeljen a *cím, a szerző(k) neve*, legmagasabb szakképzettsége(i), tudomá-
nyos fokozata, szolgálati beosztása, munkahelyének pontos neve és telephelye, ezt rövid (5-10 so-
ros) *tartalmi kivonat*, majd a cikk szövege kövesse.

A kézirat *szövege folyamatosan* tárgyalja a témát, az önálló részeket külön alcímmel ellátott fejeze-
tekbe foglalva (az ábrákat, táblázatokat, lábjegyzeteket stb. külön lapokon ill. a szöveg végén kérjük).
A forrásokra az irodalomjegyzék [] zárójelbe tett számaival kell hivatkozni. A betűszavak (pl. MBH)
jelentését, azok első előfordulásakor teljes szövegű kiírással kell megadni. A szövegben és a képletek-
ben az SI mértékegységeket kell használni, ill. a bányászati gyakorlatban általánosan használt egysége-
ket (pl. t/mű). Képletek esetén – a levezetéseket mellőzve – különös gondosságot kérünk, a jelek, ide-
gen betűk megnevezését (pl. *görög kis ró, végtelen*, stb.) a margón meg kell adni. A táblázatok, ábrák
számára a szövegben hivatkozni kell, szövegközi elhelyezésüket a margón kérjük bejelölni. Lábjegyz-
zet esetén a szövegben felső indexet kell alkalmazni.

A cikk végén kell felsorolni az alábbiakat:

irodalomjegyzék: a szövegközi előfordulás sorrendjében és számával; a szerző(k) neve, a mű címe,
a megjelenés helye és éve, a hivatkozás művön belüli oldalszáma (p.: 59-61)

lábjegyzetek

ábrajegyzék: ábra (kép, fénykép) aláírások (címek). Az ábrákat a nyomtatásban tervezett méret kb.
kétszeresében, de legfeljebb A4 méretben kérjük elkészíteni. A fekete-fehér megjelenés miatt színek
helyett különböző vonaltípusok használatát kérjük. Nagy-méretű tervrajzokat, térképeket csak *kicsi-
nyítve és egyszerűsítve* tudunk leközlölni.

a *táblázatokat* címmel és arab sorszámmal ellátva kérjük elkészíteni.

Gépirási követelmények: kettős sortávolsággal, folyamatos oldalszámozással a papír egyik oldalára
szabad írni (25-28 sor/oldal, kb. 60-70 leütés/sor). A bekezdéseket sorkihagyás nélkül, első sorukat bel-
jebb kezdve, a címeket, alcímeket középre kérjük írni. A táblázatokat sűrűbb gépelése megengedett, de
az áttekinthetőség érdekében a túl sok oszlop és sor kerülendő.

A fentiek értelemszerűen vonatkoznak a *számítógépes szövegszerkesztővel* készített kéziratokra is.
Amennyiben a kézirat és/vagy mellékletei (táblázat, diagram, rajz) szerkesztése számítógépes prog-
rammal készültek, a jó minőségű nyomtatvány mellett kérjük a számítógépes anyagot floppy, vagy CD
lemezen is beküldeni. A jó nyomdai minőség érdekében kérjük, hogy a diagramokat, fényképeket stb.
ne illesszék be a szöveg közé, hanem külön, *az eredeti fájl típusban* adják meg!

B/ Hírek, tudósítások, egybek esetében

Kérjük a hírt adó *nevét és címét, más forrásból* átvett hír esetében pedig annak *pontos megnevezését*
(újság, folyóirat neve, a hír megjelenési ideje, címe, szerzője) megadni.

A híranyag *terjedelme* álljon arányban az esemény jelentőségével, és ne haladja meg az *1-2 gépelt*
oldalt. Indokolt esetben (nagyrendezvény, stb.) ettől el lehet térni.

Idegen forrásból (pl. szakfolyóirat, napilap) származó hír másolatban, újságkivágásként is beküld-
hető, de a *beküldő jelölje* ki az általa megjelentetni javasolt *szövegrészt*. Külföldi lapokból átvenni java-
solt hír esetén *nem fordítást* kérünk, hanem jól összefoglalt, magyaras fogalmazású *kivonatot*.

A formai követelményekre az A pontban foglaltakat értelemszerűen kérjük alkalmazni.

A szerkesztőség fenntartja a jogot, hogy a beküldött anyag megjelentetéséről döntsön, a szükséges-
nek ítélt stílári és formai javításokat elvégezze, de a megjelent anyagok tartalmáért nem felel.

Kéziratot, egyéb beküldött anyagot akár megjelenik, akár nem, nem őrünk meg, és nem küldünk
vissza.

A munkánkhoz nyújtott segítségét ezúton is köszönjük!

A szerkesztőség

Józsa Tibor (1936–2003)

Mély megrendüléssel vettük a hírt, hogy csoportunk tagja, Józsa Tibor okl. gépészmérnök, a Borsodi Szénbányák volt szakági főmérnöke 2003. április 17-én Miskolcon elhunyt.

1936. július 6-án született a BAZ megyei Radostyánban. elemi iskoláit szülőfalujában kezdte, majd Miskolcon a Lévy gimnáziumban folytatta. 1954-ben érettségizett a Közgazdsági Technikum kereskedelmi tagozatán. Már gyermekkorában a műszaki pálya vonzotta, és ennek, valamint kitartásának, elhivatottságának köszönhetően 1968-ban gépészmérnöki, majd 1972-ben automatizálási szakmérnöki diplomát szerzett a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen.

Mérnöki tevékenységét a Fűszért, Émász keretein belül kezdte, majd a Borsodi Szénbányák következett, ahol 30 éven keresztül, nyugdíjazásáig dolgozott. Szerteágazó tevékenységéből a teljesség igénye nélkül az alábbiak emelhetők ki: tervezés, műszaki kivitelezés főleg a gépészet és villamosság területén, tartószerkezetek, acélszerkezetek méretezése, magasfokú ismereteket igénylő hegesztési munkák irányítása.

Igazán jól a bányászatban érezte magát. A három évtizedes bányászati tevékenység során széles körű betekintésre volt alkalma a hidrogeológia, a bányaművelés, épületgépészet és irányítástechnikai területekre. Külszíni, acélszerkezetű létesítmények, szalaghidak tervezésében és a kivitelezések irányításában kiemelkedő tevékenységet végzett. A borsodi szénmedencében, a Visontai Hőerőműben és a már bezárt dunántúli bányákban is maradandót alkotott.

A csendes, halgatag, alkalmazkodó kolléga a Nyugdíjas Baráti Társaság aktív tagja volt, rendezvényeinken, kirándulásainkon részt vett, amíg egészségi állapota megengedte.

Szabadidejében rajzolt, de főleg fafaragóként ismertük. Magas színvonalú alkotásait Miskolcon, Tatabányán kiállításokon is láthattuk.

Munkáját számos kitüntetéssel ismerték el: Kiváló Ifjú Technikus, Kiváló Ifjú Mérnök, Kiváló Újító bronz fokozat, Bányász Szolgálati Érdemérem bronz fokozata, Minisztertanács Kiváló Munkáért elismerés.

Temetése 2003. április 24-én Miskolcon, a Szentpéteri Kapu-i temetőben volt, ahol a család, a rokonok és ismerősök, valamint a bányászruhában díszőrséget álló volt munkatársak körében a Bányászhimnusz hangjai mellett helyezték örök nyugalomra.

Emlékét megőrizzük, nyugodjon békében, Utolsó Jó szerencsét!

Lóránt Miklós

Hoványi Lehel (1922-2002) professzorra emlékeztek az egyetemen 2003. május 30-án

Az alma mater több évtizedes hagyományaihoz híven, neves professzoraink elhunytai után esztendőben emléküléssel és emlékkiállítással tiszteleg az eltávozott szakmai életműve előtt.

Így került sor a Műszaki Földtudományi Kar, a Könyvtár, Levéltár. Múzeum és az Egyetemtörténeli Bizottság közös szervezésében és rendezésében a Hoványi-megemlékezésre.

A Selmeci Múemlékkönyvtár múzeumtermében megtartott emlékülésen dr. Bóhm József dékán elnökölt, s méltatta Hoványi professzor szerepét a hazai bányamérnök-képzés korszerűsítésében, s a bányaméréstani szakirodalom fejlesztésében. Hoványi professzor oktatói tevékenységét dr. Havasi István, a Geodéziai és bányaméréstani Tanszék mai vezetője méltatta. A régi munkatárs és kolléga, dr. Kolozsvári Gábor ny. professzor az emberi karakter fölvázolását kísérte meg a szépszámú hallgatóság számára.

Hoványi Lehel 1940 és 1944 között tanult Sopronban a m. k. József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi egyetem bányá-, kohó- és erdőmérnöki karának bányamérnöki tagozatán, de a záró szigorlatot már nem tehette le, mert szovjet hadifogságba került, ahonnan többévi raboskodás után térhetett csak haza. 1950-ben bányamérnöki oklevelét már az újonnan alakult Nehézipari Műszaki Egyetem adja át neki. Rögtön ott is marad az alma mater geodéziai tanszékén dr. Tárczy-Hornoch Antal akadémikus professzor mellett tanársegédnek, majd aspiránsnak. Tudományos fokozatának megszerzése után, 1955 és 1959 között az ózdi szénbányáknál osztályvezető főmérnök. 1959-ben visszatér, a most már Miskolcon működő tanszékre docensként, majd 1965-től egyetemi tanárként. 1968 és 1980 között a tanszék vezetője, nyugállományba vonulásáig.

Oktatói-kutatói munkája a hibaelmélet, kiegyenlítő számítások, a bányaméréstan, bányakártan, bányászati geometria és geostatistika területére irányult. Bányamérés című névű könyvét nemcsak a hallgatók generációi használták tanulmányaikhoz, hanem a gyakorló bányamérő szakemberek is rendszeresen forgatták.

Jelentős szakirodalmi munkásságát igazolja a 130 itthon és külföldön megjelent publikációja, köztük 36 könyv, könyvrészlet és önálló füzet, 14 önállóan vagy társszerzővel összeállított jegyzet és 80 magyar, orosz és német nyelven írt szakcikk.

Az emlékülés befejezése után a könyvtári aulában dr. Zsámboki László főigazgató, az ETB titkára nyírt meg az igen gazdag anyagot tartalmazó emlékkiállítást. A rendezvényt készséggel támogatta, s megjelenésével megtisztelte a Hoványi-család is, többek között Hoványi professzor özvegye, két gyermeke és unokája is.

Zs. L.

Gyászjelentés

Juhász Béla okl. bányamérnök 2003. június 29-én, 72 éves korában Miskolcon elhunyt.

Nagy László okl. bányagépész mérnök 2003. július 6-án, 72 éves korában, Miskolcon elhunyt.

(Tagtársaink életútjáról későbbi lapszámunkban fogunk megemlékezni.)

A BKL BÁNYÁSZAT 2002. ÉVI NÍVÓDÍJASAI	246
KÖZLEMÉNY	247
HAZAI HÍREK	229, 248
KÖSZÖNTJÜK TAGTÁRSAINKAT SZÜLETÉSNAPJUKON	256
KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATSZEMLE	258
JÓZSA TIBOR	261
HOVÁNYYYI LEHEL (1922-2002) PROFESSZORRA EMLÉKEZTEK AZ EGYETEMEN 2003. MÁJUS 30-ÁN ..	262
GYÁSZJELENTÉS	262
KÜLFÖLDI HÍREK	225, 257, 263
SZEMÉLYI HÍREK	210
A BÁNYÁSZATI KÖZLÖNY TARTALMÁBÓL	203

Megjelenik 2003. július 25.

Külföldi hírek

Új gázlelőhelyek Ausztráliában és Oroszországban

Ausztrália Ny-i partjaitól 200 km-re, a mélyvízi Carnarvon medencében az *ExxonMobile* mintegy 560 Tm³ földgáz készletet talált. Az 1350 m-es tengermélységnél összesen 3300 m mélységig lefúrt *Jansz-2* fúrást 2002-ben végezték.

Jon Thompson elnök szerint az *ExxonMobile* földgáz készletei az utóbbi 10 évben 30 %-kal több mint 2000 Gm³-re (100 Gt olajegyenérték-re) nőttek. A mező részvényeit az *ExxonMobile*, a *ChevronTexaco*, ill. kisebb részben a *Shell* és a *BP* birtokolja.

A *Shell* bejelentette, hogy a *Szahalín Energy* és a felhasználó *Tokyo Electric Power* vállalatokkal egyezményt írt alá cseppfolyósított földgáz (LNG) 22 éves szállítására. Az évi 1,2 Mt-ás szállítás 2007-ben kezdődik.

A *Szahalín-I* már 1999-óta működik és 2002-

ben mintegy 72 Mt olajat exportált. A *Szahalín-II* az *Ohotszki-tengeren* két mezőből áll, és összesen kb. 140 Mt olaj és 560 Tm³ gáz készlettel (ez utóbbi Oroszország kb. ötéves exportja) rendelkezik. A 10 Mrd dolláros *Szahalín-II* lesz a legnagyobb külföldi beruházás Oroszországban, és az első fölgáz cseppfolyósító üzem.

Június 3-án, Tokióban a Gáz Világkonferencián *Sir Philip Watts*, a *Shell* igazgatótanácsának elnöke kihangsúlyozta, hogy az ehhez hasonló létesítmények mutatják, hogy a tiszta energiát biztosító gáz részaránya növelhető. A világ energia felhasználásának összetétele változik, *2025-re a gázfogyasztás meghaladhatja az olajét*. Jelenleg a felhasznált gáz 80 %-a belföldi kitermelésű. 2030-ra ez az arány 50 % alá fog csökkenni, a csövön szállított gáz importja megduplázódik, a cseppfolyós gázé pedig megötszöröződik.

EngineerLive's weekly news 2003. június 23.

PT

FROM THE CONTENT

Balázs, L. – Szűcs, L.: Introducing Kő-Szén Kft.	154
Dr. Biró, J.: Mathematical functions of production, performance and costs in the Mecsek coal open pit	161
Kolozsvári, S. – Pallós, P.: Closing down of the last underground coal mine at Mecsek	167
Dr. Nyers, J.: Observations and investigations after Zobák-mine closing down ..	176
Csicsók, I.: Reconstruction of the 35 kV electric network of Pécsi Erőmű Rt. Kőszénbánya	182
Schaller, K.: Rehabilitation activity of Mecseki BVH Rt.	189
Lafferton, Gy.: Industrial parks on the mine yards of the former colliery	198
Pali, S.: Water monitoring system of Mecseki BVH Rt.	204
Jáger, J.: Dewatering of Kőszén Kft's pits	211
Szirtes, Á. – Sebestyén, P.: Management systems at Kő-Szén Mining Service Company	213
Mendly, L.: The (nearly) 150 years old András Shaft	216
Dr. Biró, J.: Fossils from open pits of Pécs area	226
Peti, E.: Looking for inheritor	228
Szirtes, B.: Plans of the Pécs Mine-History Foundation	230
Dr. Biró, J. – Lafferton, Gy.: Life in the Mecsek Organisation of the Hungarian Mining and Metallurgical Society in the turn of the millennium	236